

24.3.2026

Vero-osasto

Neuvotteleva virkamies Jere Lumme, p. 0295 530 041

Eduskunnan hallintovaliokunta

HE 182/2025

Valtiovarainministeriön asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi poliisilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallintovaliokunta on pyytänyt valtiovarainministeriöltä kirjallista asiantuntijalausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle poliisilain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi. Valtiovarainministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Yleistä esityksestä

Valtiovarainministeriön edustaja on osallistunut lakiesityksen valmistelleen työryhmän työhön. Myös Tulli on ollut edustettuna työryhmässä. Tullilainsäädäntöön esitetyt muutokset on valmisteltu tiiviissä yhteistyössä sisäministeriön vastuuvalmistelijoiden kanssa ja Tullin tiedonsaanti- ja luovutusoikeuksiin liittyvät tarpeet on näin ollen huomioitu hyvin hallituksen esityksessä.

Esityksessä ehdotetaan, että poliisilaissa ja henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa säädettyjä tiedonsaanti- ja tietojen luovutussäännöksiä muutettaisiin siten, että ne mahdollistaisivat nykyistä paremmin poliisin tietojenvaihdon muiden viranomaisten kanssa muun muassa rikosten ennalta estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi. Laeissa säädettäisiin poliisin oikeudesta luovuttaa tietoja salassapitosääntelyn estämättä sekä pyynnöstä että oma-aloitteisesti. Poliisilaissa säädettäisiin poliisin oikeudesta luovuttaa tietoja tilanteissa, joissa se olisi tarpeen poliisille tai muulle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle kuuluvan tehtävän vuoksi tai välttämätöntä tärkeän yleisen tai yksityisen edun vuoksi.

Tietoja voitaisiin luovuttaa viranomaisten ja julkista tehtävää hoitavan yhteisön lisäksi myös yksityisille tahoille laissa säädetyin edellytyksin. Poliisilakiin lisättäisiin myös nimenomainen säännös tietojen luovuttamisesta kriittiseen infrastruktuuriin liittyville toimijoille. Poliisilain sääntelyä tiedonsaannista yksityiseltä yhteisöltä tai henkilöltä täsmennettäisiin muun muassa siten, että tiedonsaanti olisi mahdollista henkeä tai terveyttä uhkaavan vaaran torjumiseksi sekä

tiettyjen etsintäkuulutettujen tavoittamiseksi. Poliisilakiin lisättäisiin uusi säännös poliisin mahdollisuudesta saada tietyin edellytyksin henkilön henkilöllisyys- ja läsnäolotieto yksittäisessä tapauksessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelunantajalta. Lisäksi lainsäädäntöä yhteensovitettaisiin yleislainsäädännön kanssa muun muassa luopumalla teknisten käyttöyhteyksien sääntelystä.

Esityksessä ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset myös Tullin tiedonsaantioikeuksia ja tietojen luovuttamista koskevaan sääntelyyn siltä osin kuin muutokset ovat tarpeen Tullin rikostorjunnan tehtävien kannalta.

Valtiovarainministeriö pitää esityksen ehdotuksia ja tavoitteita tärkeinä. Esitys toteuttaa pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman rikostorjunnan vahvistamiseen ja tietojenvaihdon esteiden poistamiseen liittyviä kirjauksia, parantaa viranomaisten rikostorjunnan toimintaedellytyksiä ja antaa hyvän pohjan hallinnolliselle rikostorjunnalle ja sen kehittämiselle. Valtiovarainministeriö pitää myönteisenä myös sitä, että esityksessä huomioidaan poliisin lainsäädännön lisäksi samalla myös Tullin ja Rajavartiolaitoksen lainsäädäntöön tarvittavat muutokset tiedonvaihdon tehostamiseksi.

Esityksen vaikutukset Tullin toimintaan

Tullilainsäädäntöön ehdotetuilla muutoksilla lisättäisiin ja selkeytettäisiin myös Tullin mahdollisuuksia luovuttaa tietoja eri tahoille. Jatkossa sääntelystä kävisi selkeästi ilmi Tullin mahdollisuus luovuttaa tietoja myös omasta aloitteestaan ja tämän arvioidaan lisäävän viranomaisyhteistyön sujuvuutta ja vaikuttavuutta.

Ehdotetuilla muutoksilla parannettaisiin Tullin mahdollisuuksia saada tietoja yksityisiltä ja julkisilta yhteisöiltä tai henkilöiltä ja muutoksilla olisi näin myönteisiä vaikutuksia Tullin rikosten ennalta estämiseen, paljastamiseen ja selvittämiseen sekä joissain tilanteissa myös vaaratilanteiden torjuntaan. Muutokset vahvistaisivat omalta osaltaan tehokkaan ja vaikuttavan viranomaisyhteistyön edellytyksiä ja mahdollistaisivat tehokkaan ja sujuvan tiedonvaihdon Tullin ja muiden viranomaisten välillä. Lisäksi ehdotetut muutokset yhtenäistäisivät PTR-viranomaisten tiedonvaihtoon liittyvää lainsäädäntöä. Muutokset vahvistaisivat osaltaan myös Tullin ja muiden viranomaisten välistä yhteistyötä hallinnollisen rikostorjunnan alueella, joka edellyttää tehokasta ja sujuvaa tiedonvaihtoa siihen osallistuvilta eri tahoilta.

Muutosten takia tietojen luovutuksen arvioidaan Tullissakin lisääntyvän jonkin verran. Uuden sääntelyn soveltaminen Tullin operatiivisessa toiminnassa ei edellyttäisi lisäyksiä Tullin henkilöresursseihin, eikä muutoksista aiheutuisi tietojärjestelmiin kohdistuvia merkittäviä taloudellisia vaikutuksia Tullille.

Valtiovarainministeriö pitää PTR-viranomaisten mahdollisimman tehokkaan yhteistyön kannalta tärkeänä, että myös tiedonsaantiin ja tietojen luovuttamiseen liittyvä lainsäädäntö on PTR-viranomaisten välillä mahdollisimman yhdenmukaista. Valtiovarainministeriön näkemyksen mukaan tullilainsäädäntöön esityksessä ehdotetut muutokset ovat hyvässä tasapainossa poliisin ja Rajavartiolaitoksen lainsäädäntöön ehdotettujen muutosten kanssa ja luovat näin hyvän pohjan tehokkaalle viranomaisyhteistyölle.